

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Β' Γυμνασίου

**Θεματική ενότητα:
Ομήρου, «Ιλιάδα»: I 225-431**

**Τίτλος:
«Η πρεσβεία»**

Συγγραφή: ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ

Εφαρμογή: ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ ΓΕΣΘΗΜΑΝΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Έκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού
& Αθλητισμού

MIS: 296579 – Π.3.2.5: Πιλοτική εφαρμογή σεναρίων

Β' Γυμνασίου «Η πρεσβεία»
Σελίδα 2 από 22

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Tίτλος

Η πρεσβεία

Εφαρμογή σεναρίου

Γεσθημανή Κουρτίδου

Δημιουργία σεναρίου

Παναγιώτα-Κυριακή Μπιτζελέρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Tάξη

Β' Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 19-1-2015 έως 27-1-2015

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κάτω Ποροΐων Σερρών

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ομήρου, «Ιλιάδα», I 225-431 «Ο λόγος του Οδυσσέα και ο αντίλογος του Αχιλλέα».

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο/ιστοσελίδα τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του παρόντος σεναρίου, όπως αναφέρει ο συντάκτης, κρίνεται απαραίτητο μαθητές και διδάσκων να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (εφαρμογές γραφείου, διαδίκτυο, Web 2.0 εφαρμογές όπως το [Voki](#)). Κάποιοι μαθητές, επίσης, θα πρέπει να μπορούν να χειριστούν βιντεοκάμερα. Κατά την εφαρμογή αυτό δεν ήταν απαραίτητο, γιατί δε χρησιμοποιήθηκε η βιντεοκάμερα. Ο διδάσκων χρειάζεται να δημιουργήσει εκ των προτέρων μια ιστοσελίδα για το συγκεκριμένο μάθημα στην οποία να αναρτά ο ίδιος τα Φύλλα Εργασίας και οι μαθητές τις απαντήσεις τους και, εν γένει, το παραγόμενο υλικό. Οι μαθητές στο παρόν σενάριο καλούνται να ενεργήσουν ως ερευνητές και ο διδάσκων ως καθοδηγητής και συνεργάτης τους. Μετά την πρώτη ανάγνωση που πραγματοποιεί ο διδάσκων στην ολομέλεια, οι μαθητές προσεγγίζουν το κείμενο διερευνητικά, «λύνουν» τα δοθέντα προβλήματα με τη βοήθεια ψηφιακών πηγών και συνθέτουν τη δική τους πληροφορία, την οποία μοιράζονται με τους συμμαθητές τους. Στο παρόν σενάριο, οι μαθητές καλούνται να γράψουν κείμενο σε δομικά οργανωμένη παράγραφο, αλλά και ομιλία. Ο διδάσκων λοιπόν πρέπει να ελέγχει κατά πόσον είναι σε θέση να δομήσουν τα αντίστοιχα κείμενα. Στην παρούσα εφαρμογή, οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι τόσο με τους τρόπους ανάπτυξης παραγράφου όσο και με τη σύνταξη μιας ομιλίας. Τέλος, η σχολική μονάδα πρέπει να έχει εργαστήριο πληροφορικής με υπολογιστές συνδεδεμένους στο διαδίκτυο και έναν προτζέκτορα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

εργάζεται για την ανάπτυξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

To σενάριο στηρίζεται

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη: «Η πρεσβεία», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση), Ομηρικά Έπη: «Ιλιάδα», Β' Γυμνασίου, 2014.

To σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με το παρόν σενάριο οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες προσεγγίζουν το ιλιαδικό κείμενο ως προς τη δομή, το περιεχόμενο, τα συναισθήματα των ηρώων και τα ιδεολογικά στοιχεία που εντοπίζονται στο συγκεκριμένο απόσπασμα. Στη συνέχεια, καλούνται να επιβεβαιώσουν ή να αντικρούσουν μια άποψη σχετικά με τον ομηρικό ήρωα σε οργανωμένη παράγραφο αξιοποιώντας στοιχεία της έως τώρα έρευνάς τους αλλά και στοιχεία από άλλα σημεία των ομηρικών επών («Ιλιάδα» και «Οδύσσεια»). Στην προσπάθειά τους αυτή αξιοποιούν και τις προτεινόμενες ψηφιακές πηγές. Σε επόμενη φάση, οι μαθητές συντάσσουν μια ομιλία-απάντηση στον ήρωα που προηγουμένως μελέτησαν, σε μια προσπάθεια να κατανοήσουν εις βάθος και να βιώσουν τα συναισθήματα των πρωταγωνιστών. Κατόπιν, γίνεται δραματοποίηση των λόγων στην ολομέλεια και συζητούν αναφορικά με τις αποκλίσεις των λόγων τους από αυτούς των ηρώων, την πειστικότητά τους κ.ά. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές στέκονται κριτικά απέναντι στον ήρωα του οποίου τα συναισθήματα και την προσωπικότητα μελέτησαν και βίωσαν, είναι σε θέση να αξιολογήσουν αντικειμενικότερα τη συμπεριφορά του και να προβούν σε μία πλήρη ηθογράφησή του, ενώ παράλληλα αντιλαμβάνονται εναργέστερα τα στοιχεία που συμβάλλουν στην πειστικότητα ενός προφορικού λόγου. Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, δεν έγινε βιντεοσκόπηση λόγω της δυσκολίας να συγκεντρωθούν οι έγγραφες άδειες των γονέων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εθνικό Πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Από παιδαγωγικής άποψης στο παρόν σενάριο οι μαθητές καλούνται να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να εργαστούν ατομικά και ομαδικά με υπευθυνότητα και με τον διδάσκοντας σε ρόλο συνεργάτη-συντονιστή, προκειμένου να αναζητήσουν τη νέα γνώση, να την επεξεργαστούν και να την αξιοποιήσουν στην πράξη παράγοντας δικό τους υλικό. Ο μαθητής, συνεπώς, δεν παραμένει παθητικός ακροατής της μαθησιακής διαδικασίας, αλλά αλλάζει ταυτότητα και μετατρέπεται άλλοτε σε δέκτη, άλλοτες σε ερευνητή, άλλοτε σε πομπό και άλλοτε σε δημιουργό της πληροφορίας, αναπτύσσοντας περισσότερα του ενός είδη νοημοσύνης (κατά Gardner, 1983). Το ιλιαδικό κείμενο στο συγκεκριμένο σημείο αποτελεί εξαιρετική ευκαιρία να κατανοήσουν σε βάθος οι μαθητές ταυτόχρονα τόσο την προσωπικότητα και το συναίσθημα του ήρωα, όσο και τις αξίες / στάσεις της ομηρικής εποχής, και, κυρίως, να συνειδητοποιήσουν ότι αυτοί οι δύο άξονες αλληλεπιδρούν και συνδιαμορφώνονται. Ως εκ τούτου, το να ηθογραφήσω έναν ήρωα είναι πολύπλοκη και πολυπαραγοντική διαδικασία και απαιτεί σε βάθος γνώση των συνθηκών και της εποχής του. Οι έννοιες του σωστού και του λάθους, του δίκαιου και του άδικου, επαναπροσδιορίζονται και συχνά είναι υποκειμενικές. Επιπλέον, η ίδια η εκφώνηση ενός λόγου παίζει καθοριστικό ρόλο στην πειστικότητά του και συνεπώς η ρητορική δεινότητα καλλιεργείται.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να αντιληφθούν τις αξίες και τα ιδεώση του ομηρικού ήρωα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Να κατανοήσουν τους παράγοντες που συνθέτουν την προσωπικότητα και επηρεάζουν τα συναισθήματά του και κατ' επέκταση να κατανοήσουν τις αλλαγές στη συμπεριφορά ενός ανθρώπου.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να αντιληφθούν τη δομή ενός πειστικού λόγου και να συντάξουν και οι ίδιοι μία ομιλία.
- Να συντάξουν οργανωμένη δομικά παράγραφο.
- Να εντοπίσουν τα επιχειρήματα σε ένα κείμενο.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να επιβεβαιώσουν ή να αντικρούσουν μια άποψη με επιχειρήματα.
- Να εμπλουτίσουν μια άποψη με στοιχεία που θα βρουν σε άλλα σημεία του ιλιαδικού κειμένου. Επομένως, να ερευνήσουν άλλα χωρία ενός διδαγμένου κειμένου αναζητώντας μια διαφορετική πληροφορία σε αυτά.
- Να συναισθανθούν τους ιλιαδικούς ήρωες του αποσπάσματος.
- Να βιντεοσκοπήσουν μία ομιλία και κατόπιν να την επεξεργαστούν/ σχολιάσουν.
- Να συγκρίνουν τους λόγους που διάβασαν με αυτούς που δημιούργησαν και να αιτιολογήσουν τις διαφοροποιήσεις.
- Να κατανοήσουν τους παράγοντες εκείνους που κάνουν έναν λόγο πειστικό.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να συνεργαστούν σε ομάδες.
- Να πάρουν πρωτοβουλίες ερευνώντας πηγές και προσεγγίζοντας μόνοι τους την νέα γνώση.
- Να οξύνουν την παρατηρητικότητά τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Να καλλιεργήσουν τις κιναισθητικές τους δεξιότητες μέσω της δραματοποίησης.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο λόγος του Οδυσσέα και ο αντίλογος του Αχιλλέα αποτελούν ένα εξαιρετικό παράδειγμα για να διδάξει κανείς την πειθώ στον προφορικό λόγο. Εκτός αυτού όμως, η προσέγγιση και κατανόηση αφενός των αξιών της εποχής και αφετέρου της προσωπικότητας του κάθε ήρωα συμβάλλει στην πληρέστερη σκιαγράφηση του ήθους του. Έτσι, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν, να βιώσουν και να κρίνουν τη στάση και συμπεριφορά τόσο του Αχιλλέα όσο και του Οδυσσέα. Τέλος, η δραματοποίηση, η βιντεοσκόπησή της και κατόπιν η παρατήρηση αυτής αυξάνουν το ενδιαφέρον και την κινητοποίηση της πλειοψηφίας των μαθητών.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το απόσπασμα της ραφωδίας [I 225-431](#) της «Ιλιάδας» του Ομήρου, στο οποίο βασίζεται το παρόν σενάριο, συμπεριλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ](#)). Επιπλέον, το παρόν σενάριο συνδέεται με τους διδακτικούς στόχους της αντίστοιχης ενότητας, όπως διατυπώνονται στο βιβλίο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (σ. 56-57) και οι οποίοι είναι οι μαθητές:

- Να εκτιμήσουν έμμεσα από τον λόγο του Οδυσσέα, τον ηρωισμό και την αξία του Αχιλλέα.
- Να χαρούν τη ρητορική δεινότητα του Οδυσσέα, παρακολουθώντας τη διάρθρωση του λόγου του, και να διαπιστώσουν μέσα από την απάντηση του Αχιλλέα ότι ο Πηλείδης δεν ήταν μόνο «ξόγων προηκτήρ», αλλά και «λόγων όητήρ».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Να ξαναδούν στο προσκήνιο τον πρωταγωνιστή του έπους και να διαπιστώσουν ότι ο θυμός του, που ρίχνει τη σκιά του σε όλα τα επεισόδια που έχουν παρακολουθήσει μέχρις εδώ, παραμένει αμείωτος.
- Να γνωρίσουν καλύτερα τον Αχιλλέα, να συμπληρώσουν την ηθογράφησή του και να συνειδητοποιήσουν την αποφασιστική σημασία της παρουσίας του στη μάχη.
- Να συζητήσουν σχετικά με τον ρόλο που είχαν στην ομηρική κοινωνία οι αξίες του δικαίου, της τιμής, της αγάπης για τη γυναίκα-σύντροφο, της ειλικρίνειας κτλ.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές, σύμφωνα και με το συντάκτη, αναζήτησαν τη γνώση σε ψηφιακές πηγές, επέλεξαν ότι χρειάζονταν και συνέθεσαν το δικό τους πόρισμα, το οποίο παρουσίασαν τεκμηριωμένο στους υπόλοιπους συμμαθητές τους. Επιπλέον, πλοιηγήθηκαν σε ηλεκτρονικά βιβλία και επιβεβαίωσαν τα πορίσματά τους αναζητώντας στοιχεία και από άλλα σημεία του ιλιαδικού κειμένου. Είχαν την ευκαιρία να αντλήσουν νέα γνώση από το ψηφιακό σχολικό εγχειρίδιο και να την εφαρμόσουν κατά περίπτωση σε άλλα κείμενα. Τέλος, δραματοποίησαν την ομιλία που συνέταξαν και είχαν τη δυνατότητα να κάνουν παρατηρήσεις σε αυτή αξιολογώντας παράλληλα την πειστικότητά της. Όλο το υλικό τους συλλέχθηκε και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του μαθήματος από τους ίδιους.

Κείμενα

Δραματική Ποίηση Γ' Γυμνασίου Ευριπίδη «Ελένη»:

Β' Επεισόδιο, Σκηνή 4^η

Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α' Β' Γ' Γυμνασίου:

Ηρωικό έπος

Ομηρικά Έπη: «Ιλιάδα» Β' Γυμνασίου:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

[I 225-431: Ο λόγος του Οδυσσέα και ο αντίλογος του Αχιλλέα](#)

[Γ 121-244: Η τειχοσκοπία](#)

[Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

Ομηρικά Έπη: «[Οδύσσεια](#)» Α' Γυμνασίου

[Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό](#)

Λογισμικά

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο: [Ομηρικά Έπη Α' και Β' Γυμνασίου](#). [εφαρμογή υποστηρικτικού υλικού]

Ιστοσελίδες

[«Για την τιμή»](#). Στο Μαρωνίτης, Δ. Ν. & Λ. Πόλκας «Αρχαϊκή Επική Ποίηση: Από την Ιλιάδα στην Οδύσσεια». *Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: KEE / INΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

[Οργάνωση του λόγου : Οι τρόποι \(μέθοδοι\) ανάπτυξης μιας παραγράφου](#) [πηγή: Ιστότοπος του Β. Συμεωνίδη - Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].:

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Το σενάριο εφαρμόστηκε στο Γυμνάσιο Κάτω Ποροΐων Σερρών σε τμήμα δεκαοκτώ ατόμων.

A' Φάση

3 διδακτικές περίοδοι

Σύμφωνα και με τις οδηγίες του συντάκτη, ο διδάσκων διαβάζει το απόσπασμα I 225-431 στην ολομέλεια φροντίζοντας για την γλωσσική εξομάλυνσή του, ώστε να είναι πλήρως κατανοητό από τους μαθητές. Κατόπιν, οι μαθητές χωρίζονται σε έξι ομάδες των τριών ατόμων, και όχι σε ζεύγη, γιατί ο διδάσκων κρίνει ότι με αυτόν τον τρόπο θα καλλιεργηθεί περισσότερο η συνεργασία, αλλά και θα είναι εφικτό χρονικά να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

παρουσιαστούν όλες οι εργασίες στην ολομέλεια. Οι μαθητές της κάθε ομάδας ανοίγουν στον υπολογιστή τα αντίστοιχα Φύλλα Εργασίας και εργάζονται με βάση τις οδηγίες. Οι τρεις ομάδες επεξεργάζονται τον λόγο του Αχιλλέα και οι άλλες τρεις τον λόγο του Οδυσσέα. Και οι δύο δουλεύουν παράλληλα με βάση κοινούς άξονες:

- A. Τη δομή του λόγου (χωρισμός ενοτήτων, πλαγιότιτλοι, αξιολόγηση οργάνωσης).
- B. Το περιεχόμενο του λόγου (επιχειρήματα, αξιολόγηση πειστικότητας).
- C. Τα ιδεολογικά στοχεία (αξίες και εντοπισμός χωρίων).
- D. Τα συναισθήματα του ήρωα (εντοπισμός χωρίων και δικαιολόγηση συναισθημάτων).

Στη συνέχεια, καλούνται να επιβεβαιώσουν ή να αντικρούσουν με επιχειρήματα μία άποψη που αφορά τον ήρωα, τον λόγο του οποίου ερευνούν, αναπτύσσοντας μία παράγραφο με αιτιολόγηση. Οι ομάδες που ερευνούν τον λόγο του Οδυσσέα ασχολούνται με την άποψη που διατύπωσε ο Αντήνορας στη [Γ 216-223](#) «Ο Οδυσσέας είναι εξαιρετικός ρήτορας» και οι ομάδες που ερευνούν τον λόγο του Αχιλλέα με την άποψη ότι «ο Αχιλλέας μοιάζει βαθιά προσβεβλημένος, πικραμένος και ανυποχώρητος». Όλες οι ομάδες τελικά αποφασίζουν να επιβεβαιώσουν κι όχι να αντικρούσουν τις παραπάνω απόψεις.

Κατόπιν, καλούνται να αναπτύξουν ακόμη μία παράγραφο, αυτή τη φορά με παραδείγματα, ενισχύοντας την προηγούμενη άποψή τους με επιπλέον παραδείγματα που αντλούν από ολόκληρα τα έπη της «Ιλιάδας» και της «Οδύσσειας». Για τη συγκρότηση των απόψεών τους αντλούν υλικό από ποικίλες προτεινόμενες ψηφιακές πηγές. Όλο το υλικό τους αναρτάται στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Η αξιολόγηση αυτής της φάσης βασίζεται στις παραγράφους που συνθέτουν οι μαθητές, τόσο ως προς την πληρότητα και την εγκυρότητα του περιεχομένου όσο και ως προς τη δομή τους. Ο διδάσκων αξιολογεί και τη χρήση των ψηφιακών πηγών. Ειδικότερα, κατά την εφαρμογή, αξιολογείται το κατά πόσον τα κείμενα των ομάδων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

περιλαμβάνουν πράγματι αρκετές πληροφορίες από τις προτεινόμενες ψηφιακές πηγές.

B' Φάση

2 διδακτικές περίοδοι.

Στη φάση αυτή οι μαθητές παραμένουν χωρισμένοι στις ομάδες της Α' Φάσης. Οι ομάδες που κατά την προηγούμενη φάση δούλεψαν τον λόγο του «Αχιλλέα» μελετούν τις εργασίες της προηγούμενης φάσης των ομάδων που μελέτησαν τον Οδυσσέα, προκειμένου να κατανοήσουν την ψυχοσύνθεση και τα επιχειρήματα και του άλλου ήρωα. Αντίστοιχα, οι ομάδες «Οδυσσέας» μελετούν τις εργασίες των ομάδων που προσέγγισαν τον Αχιλλέα. Κατόπιν, με την ιδιότητα του προσώπου που εκπροσωπούν καλούνται να συνθέσουν μία ομιλία-απάντηση στον συνομιλητή τους. Οι ομάδες «Αχιλλέας» απευθύνονται στον Οδυσσέα και οι ομάδες «Οδυσσέας» στον Αχιλλέα. Υπενθυμίζεται στους μαθητές ότι θα πρέπει να ακολουθήσουν τους κανόνες του επικοινωνιακού πλαισίου μιας ομιλίας και ότι μιλούν ως ομηρικοί ήρωες. Εφόσον οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες και όχι σε ζεύγη, δε χρειάζεται να επιλέξουν την ομιλία που τους εκπροσωπεί. Αναρτούν, λοιπόν, απευθείας τους λόγους τους στην ιστοσελίδα του μαθήματος. Η εκφώνηση των λόγων και η αξιολόγηση της πειστικότητάς τους γίνεται στην επόμενη φάση. Οι λόγοι δεν βιντεοσκοπούνται, καθώς δεν συγκεντρώθηκαν έγκαιρα οι εγκρίσεις των γονέων που απαιτούνται. Προκειμένου όμως να οπτικοποιηθούν και να καταγραφούν ψηφιακά οι μαθητές χρησιμοποιούν το πρόγραμμα [Voki](#).

Η αξιολόγηση στη φάση αυτή στηρίζεται στις ομιλίες που συνθέτουν οι μαθητές (περιεχόμενο και μορφή λόγου).

Γ' Φάση

1 διδακτική περίοδος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Σε ολομέλεια τώρα εκφωνούνται οι έξι ομιλίες και όλοι μαζί οι μαθητές καλούνται να συζητήσουν με βάση τους εξής άξονες:

1. Σε ποια σημεία διαφοροποιούνται οι λόγοι οι δικοί τους από τους λόγους των πραγματικών ηρώων του Ομήρου και γιατί;
2. Ποιος λόγος θεωρείται κατά τη γνώμη τους πειστικότερος και πιο ρεαλιστικός και γιατί;
3. Ποια είναι εν τέλει τα συμπεράσματά τους για το χαρακτήρα και των δύο ηρώων; Άλλαξαν οι αρχικές τους κρίσεις και, αν ναι, γιατί;
4. Κρίνεται αναμενόμενη η εμφάνιση των δύο ηρώων με βάση τα όσα ξέρουμε έως τώρα για αυτούς (από την ραψωδία Α για τον Αχιλλέα και τη Γ για τον Οδυσσέα);

Ο διδάσκων διευκολύνει τη συζήτηση και σημειώνει τις βασικές παρατηρήσεις που γίνονται στον πίνακα, για να αποφεύγονται οι επαναλήψεις και να αναδειχθούν τα κύρια σημεία. Η Γ' Φάση διεξάγεται εξολοκλήρου προφορικά.

Η αξιολόγηση της φάσης αυτής είναι διαμορφωτική και καθορίζεται από τη συμμετοχή των μαθητών στο διάλογο και τις απόψεις που διατυπώνουν. Οι μαθητές ψηφίζουν τις καλύτερες ομιλίες και τις αναρτούν στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλα Εργασίας Α΄ Φάσης (3 διδακτικές περίοδοι)

Ομάδες 1,2,4

- Να μελετήσετε τον λόγο του [Οδυσσέα](#) και να ερευνήσετε τα εξής θέματα:
 1. Τη δομή του λόγου του. Χωρίστε τον λόγο σε μικρότερες ενότητες με θεματικά κριτήρια και δώστε πλαγιότιτλους στην καθεμία. Πώς αξιολογείτε την οργάνωσή του;
 2. Το **περιεχόμενο** του λόγου του. Ποια είναι τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί για να μεταπείσει τον Αχιλλέα; Πώς αξιολογείτε την πειστικότητά τους;
 3. Τις **αξίες** που προβάλλονται από τα λεγόμενά του. Ποιες αξίες του ομηρικού ανθρώπου τονίζονται στο συγκεκριμένο απόσπασμα; Να εντοπίσετε και τα αντίστοιχα χωρία.
 4. Τα **συναισθήματα** του ήρωα. Πώς νιώθει ο Οδυσσέας και γιατί; Να εντοπίσετε και τα αντίστοιχα χωρία στο λόγο του που τεκμηριώνουν τις απαντήσεις σας.
- Ο Αντήνορας στη [Γ 216-223](#) εγκωμιάζε τη ρητοτική δεινότητα του ήρωα. Επιβεβαιώστε ή αντικρούστε με επιχειρήματα την παραπάνω άποψη με βάση τα στοιχεία που συλλέξατε παραπάνω, συντάσσοντας μία εκτεταμένη **παράγραφο** και αναπτύσσοντάς τη με αιτιολόγηση.
- Συνεχίστε την έρευνά σας στο κείμενο της [«Οδύσσειας»](#) και εντοπίστε επιπλέον στοιχεία/σημεία που επιβεβαιώνουν την άποψή σας. Αναπτύξτε την απάντησή σας σε **μία ακόμη παράγραφο** με παραδείγματα.
- Στην έρευνά σας συμβουλευτείτε και τους παρακάτω συνδέσμους:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Οργάνωση του λόγου : Οι τρόποι (μέθοδοι) ανάπτυξης μιας παραγράφου (για την ανάπτυξη των παραγράφων).
 - Ηρωικό Ιδεώδες.
 - Ηρωικό έπος (για τις αξίες της «Ιλιάδας» και της «Οδύσσειας»).
 - «Για την τιμή»
 - Τρόποι πειθούς (για την αξιολόγηση των επιχειρήματος).
- Τελειώνοντας, μην ξεχάσετε να αναρτήσετε το υλικό σας ως σχόλιο σε αυτή τη σελίδα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ομάδες 3,5,6

- Να μελετήσετε το λόγο του Αχιλλέα και να ερευνήσετε τα εξής θέματα:
 1. Τη **δομή** του λόγου του. Χωρίστε το λόγο σε μικρότερες ενότητες με θεματικά κριτήρια και δώστε πλαγιότιτλους στην καθεμία. Πώς αξιολογείτε την οργάνωσή του;
 2. Το **περιεχόμενο** του λόγου του. Ποια είναι τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί για να αιτιολογήσει τη στάση του; Πώς αξιολογείτε την πειστικότητά τους;
 3. Τις **αξίες** που προβάλλονται από τα λεγόμενά του. Ποιες αξίες του ομηρικού ανθρώπου τονίζονται στο συγκεκριμένο απόσπασμα; Να εντοπίσετε και τα αντίστοιχα χωρία.
 4. Τα **συναισθήματα** του ήρωα. Πώς νιώθει ο Αχιλλέας και γιατί; Αλλάζει καθόλου στάση στην πορεία του λόγου του; Να εντοπίσετε και τα αντίστοιχα χωρία στο λόγο του που τεκμηριώνουν τις απαντήσεις σας.
- Ο Αχιλλέας μοιάζει βαθιά προσβεβλημένος, πικραμένος και ανυποχώρητος. Επιβεβαιώστε ή αντικρούστε με επιχειρήματα την παραπάνω άποψη με βάση τα στοιχεία που συλλέξατε παραπάνω, συντάσσοντας μία εκτεταμένη **παράγραφο** και αναπτύσσοντάς τη με αιτιολόγηση.
- Συνεχίστε την έρευνά σας στο κείμενο της «Ιλιάδας» και εντοπίστε επιπλέον στοιχεία/σημεία στα αποσπάσματα που έχετε ως τώρα μελετήσει, τα οποία να επιβεβαιώνουν τις απόψεις σας για τον ομηρικό ήρωα. Αναπτύξτε την απάντησή σας σε **μία ακόμη παράγραφο** με παραδείγματα.
- Στην έρευνά σας συμβουλευτείτε και τους παρακάτω συνδέσμους:
 - Οργάνωση του λόγου : Οι τρόποι (μέθοδοι) ανάπτυξης μιας παραγράφου (για την ανάπτυξη των παραγράφων).
 - Ηρωικό Ιδεώδες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Ηρωικό έπος (για τις αξίες της «Ιλιάδας» και της «Οδύσσειας»).
 - «Για την τιμή»
 - Τρόποι πειθούς (για την αξιολόγηση του επιχειρήματος)
- Τελειώνοντας, μην ξεχάσετε να αναρτήσετε το υλικό σας ως σχόλιο σε αυτή τη σελίδα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Φύλλο Εργασίας Β' Φάσης (2 διδακτικές περίοδοι)

Αχιλλέας

Αφού διαβάσετε τις παραγράφους των Ομάδων 1, 2, 4 από τις δραστηριότητες της Α' Φάσης, να συντάξετε μία **ομιλία-απάντηση** στον Οδυσσέα. Είναι η στιγμή να γίνετε Αχιλλέας, να κατανοήσετε την προσωπικότητα και τα συναισθήματά του αλλά και τις αξίες της ομηρικής εποχής και να προσπαθήσετε να απαντήσετε εσείς στον Οδυσσέα. Μην ξεχάσετε ότι θα δημιουργήσετε μία ομιλία και συνεπώς πρέπει να επεξεργαστείτε τον λόγο σας, ώστε να ακολουθεί τους κανόνες του συγκεκριμένου επικοινωνιακού πλαισίου. Μπορείτε να προσθέσετε εικόνα και ήχο στον λόγο σας με τη βοήθεια του [Voki](#). Τελειώνοντας, να αναρτήσετε το λόγο σας ως σχόλιο σε αυτή τη σελίδα.

Οδυσσέας

Αφού διαβάσετε τις παραγράφους των Ομάδων 3, 5, 6 από τις δραστηριότητες της Α' Φάσης, να συντάξετε μία **ομιλία** απευθυνόμενοι στον Αχιλλέα. Είναι η στιγμή να γίνετε Οδυσσέας, να κατανοήσετε την προσωπικότητα και τα συναισθήματά του αλλά και τις αξίες της ομηρικής εποχής και να προσπαθήσετε να απευθυνθείτε εσείς στον Αχιλλέα. Μην ξεχάσετε ότι θα δημιουργήσετε μία ομιλία και συνεπώς πρέπει να επεξεργαστείτε τον λόγο σας, ώστε να ακολουθεί τους κανόνες του συγκεκριμένου επικοινωνιακού πλαισίου. Μπορείτε να προσθέσετε εικόνα και ήχο στον λόγο σας με τη βοήθεια του [Voki](#). Τελειώνοντας, να αναρτήσετε το λόγο σας ως σχόλιο σε αυτή τη σελίδα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Κοινό Φύλλο Εργασίας Γ' Φάσης(1 διδακτική περίοδος)

Επιλέξτε τον εκπρόσωπο της ομάδας σας προκειμένου να εκφωνήσει την ομιλία στην ολομέλεια. Παρακολουθείστε τώρα όλοι μαζί τις ομιλίες και απαντήστε προφορικά στις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Σε ποια σημεία διαφοροποιούνται οι λόγοι των συμμαθητών σας από τους πρωτότυπους;
2. Ποιους θεωρείτε ποιο πειστικούς και ρεαλιστικούς και γιατί;
3. Να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας για το χαρακτήρα των δύο ηρώων.
Αλλαξαν οι αρχικές σας κρίσεις και γιατί;
4. Κρίνετε αναμενόμενη την εμφάνιση των δύο ηρώων με βάση τα όσα ξέρουμε για αυτούς (από την Α ραψωδία για τον Αχιλλέα και την Γ ραψωδία για τον Οδυσσέα);

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι εκφωνημένες ομιλίες θα μπορούσαν να δουλευτούν εκ νέου κατά ζεύγη, ώστε να συμμετάσχουν όλοι οι μαθητές και να αναπτύξουν τις απαιτούμενες δεξιότητες για την εκφώνηση ενός λόγου. Θα μπορούσε να διοργανωθεί και αγώνας λόγων σε επίπεδο τμήματος ή/και σχολείου. Το συγκεκριμένο χωρίο του ιλιαδικού κειμένου θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και από ομίλους ρητορικής που ενδεχομένως υπάρχουν στο σχολείο. Ενώ παράλληλα το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας θα ήταν ενδιαφέρον να εστιάσει στα συναισθήματα, στην έκφραση και στη διαχείρισή τους.

Κατά την εφαρμογή δεν πραγματοποιήθηκε κάποια από τις παραπάνω προτεινόμενες εκδοχές.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου υλοποιήθηκε σε τμήμα 1δεκαοκτώ μαθητών που ήταν εξοικειωμένοι με την εργασία σε ομάδες αλλά και με τη χρήση του διαδικτύου και των υπολογιστών. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε έξι ομάδες των τριών ατόμων για να μπορέσουν να δουλέψουν καλύτερα στο εργαστήριο πληροφορικής στο οποίο δεν υπήρχε αρκετός χώρος για μεγαλύτερες ομάδες. Ο χωρισμός σε ομάδες και όχι σε ζεύγη διευκόλυνε την εφαρμογή του σεναρίου, γιατί δόθηκε η δυνατότητα σε όλους τους μαθητές να γνωρίσουν την προσωπικότητα, τα συναισθήματα και τις αξίες τόσο του Αχιλλέα όσο και του Οδυσσέα καθώς και να συνεργαστούν καλύτερα, ώστε να προκύψει πλούτος επιχειρημάτων και ιδεών στην ολομέλεια.

Κατά την Α Φάση του σεναρίου οι μαθητές επέλεξαν ελεύθερα τον ρόλο του Αχιλλέα ή του Οδυσσέα και, στη συνέχεια, επεξεργάστηκαν με ενθουσιασμό το αντίστοιχο Φύλλο Εργασίας. Οι εργασίες τους ολοκληρώθηκαν εντός των προβλεπόμενων διδακτικών ωρών, χωρίς να δυσκολευτούν σε κάποιο ερώτημα. Χρειάστηκε όμως να δοθούν διευκρινήσεις για τους τρόπους ανάπτυξης των παραγράφων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Η Β Φάση ήταν πιο διασκεδαστική. Οι μαθητές αρχικά συζήτησαν μεταξύ τους για την ψυχοσύνθεση και τα επιχειρήματα των δύο ηρώων και κατά τη δεύτερη διδακτική ώρα έγραψαν τους λόγους τους. Στα πλαίσια της ενσυναίσθησης ταυτίστηκαν με τον ρόλο της ομάδας τους και υποστήριξαν έντονα τις απόψεις τους. Ιδιαίτερα οι ομάδες με τον ρόλο του Αχιλλέα εξέφρασαν με τρόπο υπερβολικό το θυμό τους. Άλλα και οι ομάδες με τον ρόλο του Οδυσσέα φάνηκαν να καταλαβαίνουν περισσότερο τα συναισθήματα του Αχιλλέα. Το πιο σημαντικό είναι ότι οι μαθητές παρήγαγαν γραπτό και προφορικό λόγο με τρόπο αυθόρμητο και παιγνιώδη.

Κατά την Γ Φάση στην ολομέλεια συμμετείχαν ενεργά όλες οι ομάδες. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η εκφώνηση των ομιλιών, αφού δόθηκε η δυνατότητα σε ορισμένους μαθητές να ξεδιπλώσουν αυθόρμητα το ταλέντο τους. Η βιντεοσκόπηση δεν έγινε και αντικαταστάθηκε από το πρόγραμμα Voki με το οποίο προστέθηκε εικόνα και ήχος στις ομιλίες. Τέλος οι καλύτερες ομιλίες, έτσι όπως ψηφίστηκαν από τους μαθητές και καταγράφηκαν ψηφιακά, αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cope, B. & M. Kalantzis (eds). (2000). *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge

Gardner, H. 1983. *Frames of mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.

Kalantzis, M. & B. Cope 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*. Διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://neamathisi.com/learning-by-design/> [20/04/2014]

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

<http://www.greek->

[language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html](http://www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html) [20/04/2014]

Τσάφος, Β. 2004. *Η διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας.*

Για μια εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in society: The development of higher psychological processes.* Cambridge MA: Harvard University Press.

Wace, A & Fr. Stubbings.(eds). 1984. *Ομηρος: A Companion to Homer [I],* Μτφρ. Γ.

Γιατρομανωλάκης, Ι. Ζαμάρου, Α. Κατσούρης,. Αθήνα: εκδ. Καρδαμίτσα.